

“Za devet godina, od 2010. do 2018, pošto podataka za prošlu godinu još nema, ukupni prihodi od svih ekoloških naknada, na svim nivoima - i republičkom i lokalnom, bili su više od 89 milijardi dinara. Od toga je za programe zaštite životne sredine potrošeno oko 35 milijardi dinara, dok je čak 54 milijarde dinara nenamenski potrošeno”, ističe Dejan Maksimović iz Ekološkog centra “Stanište”.

Nismo mi protiv plaćanja eko-takse, već protiv nenamenskog trošenja tako prikupljenog novca u svrhu koja nije zaštita životne sredine. Ovim rečima Dejan Maksimović obrazlaže primedbe koje njegova i još 15 organizacija imaju na sprovođenje uredbe kojom je predviđeno plaćanje eko-takse za sva preduzeća i preduzetnike u Srbiji, uključujući i nevladine organizacije.

Rok za podnošenje prijave za godišnju eko-taksu ističe 31. jula. Reč je o iznosima od minimum 5.000 dinara do maksimum dva miliona dinara. Ranije su ovu taksu plaćali samo zagađivači, koji su se bavili tačno propisanim delatnostima. Danas su obveznici ovog nameta sve firme, preduzetnici, pa nevladine organizacije od kojih je većina registrovana za neprofitnu delatnost, pod šifrom 94.99.

“U nevladinom sektoru su odgovorni ljudi koji brinu o zajedničkim društvenim ciljevima i većina nema ništa protiv toga da plaća eko-taksu, jer smo svesni potrebe da živimo u zdravoj životnoj sredini. A, to košta i svako od nas treba da da svoj doprinos. Ali smo protiv toga da se novac troši mimo onoga za šta je prikupljen”, kaže za Nova.rs Dejan Maksimović, iz Ekološkog centra “Stanište”.

A nenamensko trošenje novca je gotovo izvesno jer zakonom, praktično, nije tačno precizirano da novac od eko-taksi mora da bude utrošen u svrhu zaštite životne sredine. Otkako je, kako navodi, krajem 2015. godine promenjen Zakon o budžetskom sistemu, čime je državnim organima na republičkom i na lokalnom nivou dozvoljeno da novac troše mimo svrhe u koju je prikupljen, primećen je, tvrdi Maksimović porast nenamenskog trošenja.

“Iskoristili su mogućnost koju im pruža zakon i sada bez ustezanja taj novac troše za nešto drugo. Ništa u zakonskom smislu nije izmenjeno i potpuno smo ubeđeni da će to i da se nastavi. Novca će biti još i više, jer je obuhvat obveznika za ovu jednu taksu još veći”, navodi sagovornik portala Nova.rs.

Sada, kako kaže, svaki racionalan građanin postavlja pitanje - za šta će novac biti utrošen.

“Tražimo i da se vlast odgovorno ponaša i da se taj novac zaista troši za programe zaštite životne sredine”, navodi Maksimović, dodajući da organizacije nisu protivne plaćanju, ali insistiraju da se taj novac troši namenski.

Ko plaća i koliko

Godišnje eko-takse koje plaćaju preduzeća, preduzetnici i organizacije u Srbiji kreću se od minimum 5.000 dinara pa do dva miliona dinara.

Tačan iznos takse zavisi od veličine firme i stepena uticaja njegove delatnosti na životnu sredinu, što je tačno precizirano Uredbom Vlade Srbije. Osim iznosa, novina u ovoj uredbi je i obaveza preduzetnika da plaćaju ovu taksu. Takođe, proširen je i obuhvat obveznika na koje se odnosi ovaj namet. Činjenica da rok za prijavu eko-takse, koja se plaća po rešenju, ističe baš u periodu pandemije koronavirusa - dodatna je otežavajuća okolnost, s obzirom da su se mnoge firme i preduzetnici odlučili da prihvate državnu pomoć u vidu minimalca za zaposlene.

Prema uredbi, postoje četiri grupe firmi: velika, srednja, mala i, poslednja grupa, - mikro preduzeća i preduzetnici. Četiri grupe firmi i tri vrste negativnog uticaja na životnu sredinu čini ukupno 12 različitih iznosa eko-taksi.

Šnajderka opasnija po životnu sredinu od frizera

Najmanje, po Uredbi, plaćaju mikro preduzeća i preduzetnici koji se bave delatnošću sa malim uticajem na životnu sredinu - 5.000 dinara godišnje. Ista ova grupa firmi, u delatnostima koje imaju srednji negativan uticaj na životnu sredinu plaćaće eko taksu duplo više - 10.000 dinara, dok će male firme i preduzetnici u grupi delatnosti koje najviše negativno utiču na životnu sredinu plaćati dvostruko više od onih sa srednjim uticajem - tačno 20.000 dinara. Ovaj princip važi i za druge tri grupe firmi - svaki sledeći viši nivo negativnog uticaja plaća duplo veću taksu.

Početna eko-taksa za mala preduzeća je 50.000, za srednja 125.000 dinara, a za velika 500.000 dinara. Pa su najviše takse u ovim grupama, već u zavisnosi od delatnosti četiri puta veće: 200.000 dinara za mala, 500.000 dinara za srednja i na kraju - dva miliona dinara za velika preduzeća. Koja delatnost koliko utiče na životnu sredinu, tačno je propisano uredbom. Ali, i tu ima nekih nelogičnosti.

Tako, po uredbi, proizilazi da šnajderka koja ima preduzetničku radnju i bavi se šivenjem odeće više zagađuje životnu sredinu od frizera i kozmetičara koji u svom poslovanju koriste i hemijske proizvode. Samim tim šnajderka će platiti i veću eko-taksu i to za 100 odsto u odnosu na frizera.

Izvor: nova.rs